

oudheidkundige vereniging
HET SCHERMER/EILAND

Naar buiten.....

**BELEIDSPLAN
2017 – 2021**

Postbus 21, 1483 ZG De Rijp

Verenigingsarchief: Raadhuisstraat 24, 1484 EN Graft

www.hetschermereiland.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Een korte historie van de vereniging	3
3	Een nieuwe visie, nieuw beleid	5
3.1	Vanuit de statuten...	5
3.2	Visie, hernieuwd beleid	5
4	De huidige situatie (beknopt)	7
4.1	De collectie, de middelen	7
4.2	Samenwerking en werkgebied	9
4.3	De buitenwereld	9
5	Sterkte, zwakte, kansen en bedreiging	9
6	Gewenste situatie en doelen	11
7	Financieel	12
8	Bijlage Informatiecentrum	13
9	Bijlage Coöperatie Dorpsherstel	16

1 Inleiding

Voor u ligt het beleidsplan 2017 – 2022 'naar buiten' van de Oudheidkundige vereniging Het Schermereiland (verder te benoemen als de OHV).

Ontwikkelingen in de (archieff)wereld om ons heen én het feit dat de OHV nu niet over de juiste middelen beschikt om op deze ontwikkelingen aan te haken waren aanleiding om dit beleidsplan op te stellen.

De OHV als vereniging heeft niet te lijden onder vergrijzing. We zijn al sinds lang grijs. Vanaf haar bestaan is de leiding van de vereniging in handen geweest van vergrijzende amateurhistorici en belangstellenden. Kennelijk komt men in de tweede helft van zijn leven tot het besef dat het verleden bewaard dient te worden.

Echter, gestimuleerd door de mogelijkheden die de moderne communicatietechnieken bieden, zien we laatste jaren een toenemende belangstelling voor het verleden en met name het lokale verleden.

(Regionale) Archieven maken volop gebruik van de nieuwe mogelijkheden door 'de deuren open te zetten' en 'naar buiten te gaan': daar waar de focus altijd gericht was op het bewaren en archiveren, wordt de historische informatie tegenwoordig meer en meer gedeeld met de buitenwereld.

Ook in particuliere initiatieven op facebook en andere media zien we een groeiend enthousiasme voor het verleden.

De OHV dient de slag 'naar buiten' ook te maken en beter aansluiten op wensen en verwachtingen van leden en belangstellenden. Dit om de collectie van de vereniging verantwoord toegankelijk te maken en te bewaren voor de na ons komende generaties. Maar gezien de vergrijzing, misschien ook wel om het bestaan van de vereniging zélf te continueren.

Dit vereist echter wel een hernieuwde visie, een ander beleid en niet in de laatste plaats een verbeteringslag in de middelen die we daarbij gebruiken.

In navolgend plan schetsen we de bestaande doelstelling, de nieuwe visie/het nieuwe beleid en de doelen die we daarbij willen behalen. Ter onderbouwing hebben we tevens een analyse van de huidige situatie en onze sterktes en zwaktes benoemd.

Ons voornemen is om dit beleidsplan voor vier jaar aan te gaan. Het voornemen is om deze aan het einde van deze periode te actualiseren.

2 Een korte historie van de vereniging

In 1937 werd het Oudheidkundig Genootschap De Rijp opgericht. In een hoekje van het voormalige 'gemeene wees- en armenhuis' aan de Tuingracht in De Rijp vond men een voorlopig onderkomen voor een nog bescheiden museumcollectie. Op 17 juni 1960 verhuisde het museum naar het pand In 't Houten Huis, aan het Jan Boonplein in De Rijp.

In 1978 is besloten om een scheiding aan te brengen tussen het verzamelen van driedimensionale objecten en zgn. 'platte' objecten.

Het is de start van de Oudheidkundige vereniging Graft-De Rijp, die met de 'platte' objecten verder ging op de zolders van het Grafter raadhuis. Het foto- en filmmateriaal is ondergebracht bij het museum, omdat het daar geconditioneerd bewaard kan worden.

In 1983 werd het verenigingsblad 'Een Nieuwe Chronyke' geïntroduceerd. In 2003 is, mede door de werkgroep Schermereiland, haar naam veranderd in de 'Oudheidkundige vereniging Het Schermereiland', afgekort de OHV. De naam van het blad veranderde in 2008 in 'De Kroniek'.

Sinds 1985 behoort de Starnmeer met Markenbinnen eveneens tot ons werkgebied. Het totale werkgebied omvat daarmee de volgende plaatsen: De Rijk, Driehuizen, Graft, Noordeinde, West- en Oost-Graftdijk, Markenbinnen, Starnmeer, Schermerhorn, Oterleek, Grootschermer, Zuidschermer, Stompetoren. Naast al deze plaatsen rekenen wij ook de aansluitende polders tot ons werkgebied (Eilandspolder, Graftermeer, Kamerhop, Mijzen, Noordeindermeer, Sapmeer, Schermer, Starnmeer, en Kogerpolder).

Naast het fotomateriaal beheert de OHV een eigen archief voor de overige platte stukken. Het publiceren daaruit en het verspreiden van kennis daarover, gebeurt slechts mondjesmaat. Sinds 2015 zijn de eerste stappen gezet met het delen van informatie via een eigen website.

3 Een nieuwe visie, nieuw beleid

3.1 Vanuit de statuten...

Volgens de statuten is het algemene doel van de vereniging,

'De historische gegevens van het werkgebied te verzamelen en te bewaren. Een bijkomend doel is de belangstelling voor, en de studie van de geschiedenis van dit gebied te stimuleren'.

Het ledental van de vereniging heeft zich gestadig uitgebreid tot ruim 720 leden (2017). Daarvan is slechts een zeer klein aantal actief lid in het bestuur, als redacteur of als archivaris. De actieve leden zelf steken veel tijd en energie in de vereniging.

Alle leden worden geïnformeerd door het orgaan van de vereniging - De Kroniek -, welke vier keer per jaar uitkomt.

3.2 Visie, hernieuwd beleid

Het archief als middel om de actualiteit betekenis te geven

In toenemende mate begint het oorspronkelijke, algemene doel te knellen. Nogal wat bestuursleden en vrijwilligers zijn van mening dat dit doel te veel een reflectie is van het verleden. Zij zouden liever zien dat het doel beter aansluit bij de snel veranderende wereld waarin we nu leven. Dat houdt in dat er meer aandacht voor de actualiteit zou moeten zijn. Het archief zou - in hun gedachten - geen doel op zich zelf (meer) moeten zijn, maar meer een middel om de actualiteit betekenis te geven.

Een mooi voorbeeld om dit te verhelderen is het 450-jarig bestaan van Driehuizen dat op 14 november 2015 werd gevierd. Op basis van het oude doel was dit een niet erg relevant gegeven. Er bestaat materiaal in het archief dat betrekking heeft op Driehuizen en als iemand dat wil raadplegen dan is hij/zij daar meer dan welkom. Er was echter geen aanleiding voor OHV of museum daar verder enige aandacht aan te schenken. Op basis van een mogelijk bijgesteld doel zouden beide verenigingen actief de publiciteit moeten zoeken en het archief raadplegen om feiten en gebeurtenissen te achterhalen die de viering kleur geven en een duidelijke link leggen met de historie van het Schermereiland. Helaas is dat niet gebeurd en dat wordt door vele als een gemiste kans gezien.

De historie meewegen in het advies voor verbouw en nieuwbouw in ons werkgebied

Oudheidkundige verenigingen zijn vaak te laat met hun bouwkundige adviezen voor het behoud van oude dorps-elementen. Het gevolg is dat er in hun ogen afbraak plaats vindt, wetende dat nieuwbouw er voor minstens de komende 100 jaar staat. Oudheidkundige Vereniging Schermereiland heeft hiervan geleerd. Ze wil een actieve rol spelen bij 'kwetsbare' bouwplannen in de dorpskern van (in ieder geval) De Rijp. Een actieve rol in de initiatieffase van bouwkundige plannen in plaats van een advies achteraf.

Deze vereniging neemt het initiatief om te komen met een plan voor nieuwbouw op het terrein van de voormalige Sint Jozefschool in De Rijp. Deze plek kent iedereen, want duizenden hebben daar hun schooljaren door gebracht. Het ligt in de 'buurtjes', een van de oudste gedeelten van De Rijp. Vroeger arm, nu een parel met veel gerestaureerde huizen. Iedereen wil dat hier zorgvuldige nieuwbouw wordt gepleegd en de vereniging neemt hierin het voortouw om te voorkomen dat we als Rijpers later zeggen: dit had zo niet moeten. Dit is eeuwige zonde.

Naar nieuw beleid

Het oorspronkelijk doel knelt, maar niet in de zin dat het zijn waarde verloren heeft. Ons nieuwe beleid moet dan ook niet gelezen worden als vervangend, maar als aanvullend.

Het beleid voor de komende vier jaar

De Oudheidkundige Vereniging het Schermereiland richt zich op het actief bevorderen van de informatievoorziening aan bewoners van ons werkgebied en overige belangstellenden , door hen actief kennis te laten maken met hun verleden.

De vereniging wil nadrukkelijk aansluiten bij de lokale actualiteit, door deze te duiden met historische gegevens.

De vereniging blijft daarom dé aangewezen partij om de historische gegevens te verzamelen en archiveren.

Nadrukkelijk wordt samenwerking gezocht met lokale en regionale instanties voor de continuïteit van het fysieke (archieef) en digitale ondersteuning.

Aansluitend wil de vereniging vanuit haar kennis van de historie een proactieve rol spelen bij de invulling van nieuwbouwplannen in de oude dorpskern van bv. De Rijp.

4 De huidige situatie (beknopt)

Voor een uitgebreide beschrijving zie de bijlage

4.1 De collectie, de middelen

Algemeen: De collectie platte objecten

De collectie van de OHV omvat 'platte' objecten. In algemene zin betreffen dit foto's en geschreven en/of gedrukte stukken, betrekking hebbende op het werkgebied van het Schermereiland, Schermer en Starnmeer.

Selectie van stukken

Momenteel wordt er bij de selectie gelet op verbondenheid met het werkgebied van de OHV. Alles wat daar buiten valt of dubbel is, wordt aangeboden aan andere historische archieven, verenigingen en/of musea, of weggegooid

Collectie voormalige werkgroep Schermerhorn

Na de opheffing van deze werkgroep Schermerhorn is een 'allesomvattende' collectie over Schermerhorn en directe omgeving overgedragen aan de OHV. De collectieregistratie is digitaal toegankelijk, maar alleen voor degene die hier zijn weg in vindt.

Boeken

Vanuit de taakverdeling met het museum verzamelt de OHV geen boeken meer. De boekencollectie is deels overgedragen aan museum, deels aan het archief. Het restant wordt verkocht. Een uitzondering vormen hierop de boeken met slappe kaften en ringbanden, welke vaak duiden op een eenmalige productie. Dit betreffen persoonlijke documentaires in de vorm van stambomen, levensbeschrijvingen, rapporten, e.d. die in het archief van de OHV bewaard blijven.

Krantenknipsels en plakboeken

Omdat meer en meer kranten worden gedigitaliseerd en via internet zijn in te zien, werd besloten de krantenknipsels niet meer te verzamelen.

Actualiteit en volledigheid van de registratie

Sinds enkele jaren is er een inhaalslag aan de gang om oude, aangeleverde stukken te registreren, selecteren en te archiveren en zo in de collectie op te nemen. Als gevolg van de achterstand is niet bekend uit hoeveel stukken de totale collectie bestaat.

Kwaliteit huidige registratiesysteem

Het huidige registratiesysteem (Adlib) is zeer gedateerd en feitelijk ingericht op museale vastlegging in plaats van archivering en informatievoorziening. Het sluit niet aan bij de gewenste werkwijze en archiefindeling van de OHV. Er is sprake van een grote afhankelijkheid van enkele vrijwilligers.

Archiefruimte in het Grafter Raadhuis

Afgezien van de fotocollectie, die bewaard wordt in een goed geconditioneerde ruimte bij het museum, wordt het overige deel van de collectie bewaard in het oude raadhuisje van Graft. Het heeft geen betoog dat dit uit archief oogpunt een ongeschikte en zelfs onveilige locatie is. Het ontbreekt aan een vocht- en klimaatbeheersing en het is er brandgevaarlijk.

Een vervangende ruimte, de collectie weg uit het raadhuis

Bovenaan het lijstje van desiderata staat vervangende ruimte voor de collectie platte stukken. Meerdere opties worden opengehouden. Of het onderbrengen van de collectie platte stukken bij het Regionaal Archief, zij hebben voldoende geconditioneerde ruimte beschikbaar. Of het verenigen van OHV Archief en OHV Collectie afbeeldingen onder één dak in de directe omgeving van het museum.

Toegankelijkheid collectie

De toegankelijkheid van de collectie is beperkt. Hiervoor zijn meerdere redenen aan te dragen: het archief op locatie Grafters raadhuis is fysiek slecht toegankelijk, een historisch pand waar de nodige trappen beklommen moeten worden. De openingstijden zijn beperkt; alleen op woensdagmorgen van 09.00 uur tot 12.00 uur zijn vrijwilligers aanwezig.

De zoekmogelijkheden in het huidige archiefsysteem zelf zijn beperkt. De inrichting sluit niet aan op de behoefte.

De OHV Collectie Afbeeldingen,

Veertig jaar verzamelen

De OHV is al sinds omstreeks 1980 actief met het verzamelen, beschrijven en toegankelijk maken van oude afbeeldingen van de omgeving. In het begin ging de aandacht vooral uit naar De Rijk en Graft. Later werd dat uitgebreid naar het hele Schermereiland en de Starnmeer. Enkele jaren geleden werd ook de Schermer toegevoegd aan het werkgebied.

Vanaf 1996 verschoof het accent van (reproducties) naar originele afbeeldingen en werd gestart met een digitale database. Eerst QA-bas, later Adlib. Tot omstreeks 2004 waren OHV Archief en de OHV-Collectie Afbeeldingen samen gehuisvest op de zolder van het voormalige Grafters raadhuis, daarna ging de OHV Collectie Afbeeldingen over naar het nieuwe gebouw van museum In 't Houten Huis.

Huisvesting

De verhuizing had grote voordelen voor de Collectie Afbeeldingen: optimale omstandigheden voor het bewaren van de afbeeldingen, een goede werkruimte en een nauwe samenwerking met het museum dat regelmatig afbeeldingen uit de OHV collectie ging gebruiken.

Een nadeel bleek echter de scheiding van de twee archiefonderdelen. Dat bemoeilijkt de onderlinge communicatie, het snel in kunnen zien van elkaars objecten, het uitwisselen van informatie en ideeën en het samen uitwerken daarvan.

Groei van de collectie

De Collectie Afbeeldingen omvat ongeveer achtduizend afbeeldingen. Daarvan staan er aan het eind van 2017 naar verwachting ruim tweeduizend op de beeldbank van het RAA (1500 Beschermd Dorpsgezicht De Rijk; 750 Collectie prentbriefkaarten Jan Kaptein). Enkele honderden afbeeldingen zijn opgenomen op de OHV-website. Dat betekent dat ongeveer 30% van de afbeeldingen – al dan niet voorzien van een beknopte beschrijving - digitaal toegankelijk zal zijn. Omdat het bewerken van dat materiaal en het maken van de beschrijvingen in de afgelopen jaren nogal wat werk heeft gekost, zal het accent in de komende paar jaar liggen op het wegwerken van achterstanden bij de beschrijving van al aanwezig beeldmateriaal.

Het mogelijkheden en beperkingen bij registreren van fotomateriaal.

Voor het registreren van fotomateriaal zijn we afhankelijk van de werkplekken in het museum. Een werkwijze met de nodige beperkingen, het vereist dat een van de OHV-medewerkers naar het museum gaat en aldaar afhankelijk is van het beschikbaar zijn van een werkplek. Wenselijk is een oplossing waarbij de beperking van de fysieke locatie opgeheven wordt (een oplossing die, gecontroleerd, thuis gebruikt kan worden). Met als doel de achterstanden in de huidige registratie niet verder op te laten lopen.

Vrijwilligers

Vanwege de gevorderde leeftijd van enkele medewerkers zal extra aandacht worden besteed aan het aantrekken van nieuwe vrijwilligers. Daarbij zullen ook de mogelijkheden onderzocht

worden om in de nabije toekomst bewegend beeldmateriaal in de collectie op te nemen

4.2 Samenwerking en werkgebied

Er kan worden gesteld dat de OHV in toenemende mate door particulieren gezien wordt als een veilige haven voor relevante stukken en collecties en dat de samenwerking met het museum, Regionaal Archief en de gemeente goed is.

De fusie in 2015 tussen Alkmaar, de Schermer en Graft-De Rijk heeft het werkgebied van de OHV niet wezenlijk beïnvloed.

Alkmaar kent reeds lang de historische vereniging Oud Alkmaar. Deze vereniging heeft een ander beleid en houdt er geen archief op na. Alle stukken worden doorgegeven aan het Regionaal Archief. Een samengaan van Oud Alkmaar met de OHV lijkt vooralsnog niet aannemelijk. Nauwere samenwerking daarentegen is in wording.(?)

Samenwerking met het Regionaal Archief is eveneens gaande.

4.3 De buitenwereld

Gestimuleerd door de mogelijkheden die de moderne communicatietechnieken bieden, zien we de laatste jaren een toenemende belangstelling voor het verleden en met name het lokale verleden. (Regionale) Archieven maken volop gebruik van de nieuwe mogelijkheden door 'de deuren open te zetten' en 'naar buiten te gaan': daar waar de focus altijd gericht was op het bewaren en archiveren, wordt de historische informatie meer en meer gedeeld met de buitenwereld. (Dezelfde tekst staat ook al in de inleiding) Ook in particuliere initiatieven op facebook en andere media zien we een groeiend enthousiasme voor het verleden.

Hoewel de OHV een uitgebreide collectie heeft, is het geen vanzelfsprekendheid dat de OHV als dé partij gezien wordt voor historische gegevens. Onze Kroniek wordt breed gelezen en gewaardeerd, maar het is niet het medium waarmee je de jongere generatie aan je bindt. Op het gebied van informatievoorziening is dan ook geen sprake van een noodzakelijke stap naar de toekomst, maar een stap naar het 'heden'.

5 Sterkte, zwakte, kansen en bedreiging

Ontegenzeggelijk blijft het rijke archief van de OHV een van de sterkste punten. Het is wel noodzakelijk dit archief te 'openen', de informatie te delen. Samenwerking met kenniscentra als het Regionaal Archief biedt hier kansen.

De kennis van archivariissen en redacteuren is tevens een sterk punt. Bedreiging hier is de vergrijzing en de afhankelijkheid van een beperkt aantal personen. Ook hier geldt dat de slag naar samenwerking en 'openstellen van het archief' kansen biedt. Enerzijds kan er sprake zijn van minder druk op de kleine groep, anderzijds betekent het mogelijk een aanwas van vrijwilligers aangetrokken door het werkgebied.

De huidige middelen zijn eerder te benoemen als groot risico, echter ook hier geldt dat samenwerking met m.n. het Regionaal Archief veel kan betekenen in zowel verbetering van het fysiek archief, als verbetering van de digitale archiveringsmiddelen.

Het niet aansluiten op de actualiteit kan als een zwakte gezien worden, echter het rijke archief en de kennis van de vereniging bieden voldoende kansen om de slag wél te maken.

Zoals gesteld moet de OHV nagenoeg de stap naar het heden nog maken, dit is een groot risico. Hoewel de OHV een breed lezerspubliek heeft die onze traditionele media zeer waarderen, bereiken we daarmee niet de jongere generatie.

6 Gewenste situatie en doelen

De komende jaren wil de OHV zich richten op de volgende doelen:

1. Het wegnemen van de risico's betreffende het fysiek archief

Dit betekent het verplaatsen van het platte archief naar een afdoende geconditioneerde archiefruimte, weg uit het raadhuisje van Graft: Vooral nog wordt de kans op een andere huisvesting voor de OHV zelf gering geacht. Dit houdt in dat voor vervangende ruimte voor de collectie platte stukken energiek zal moeten worden gestreefd afspraken te maken met het enerzijds het Regionaal Archief Alkmaar, anderzijds met het museum.

2. Het wegnemen van de fysieke beperkingen bij de registratie van de archiefstukken,

De afhankelijkheid van een beperkt aantal personen bij de registratie van archiefstukken is groot, de toegankelijkheid van beschikbare middelen is beperkt. Doel is om de afhankelijkheid van de fysieke locatie bij de registratie van archiefstukken (m.n. foto's) weg te nemen en de actief betrokken bestuursleden gecontroleerd de mogelijkheid te bieden hun registratieactiviteiten ook op een thuiswerkplek uit te voeren.

3. Het opzetten van een archief en informatiecentrum,

De slag maken van archiverende vereniging naar informerende vereniging. Met andere woorden: onze kracht benutten en onze informatie, gestuurd door de actualiteit, delen en beschikbaar stellen aan bewoners van het Schermereiland en andere belangstellenden, door hen actief kennis te laten maken met hun verleden.

Middelen hierbij zijn: een (aangepaste) website, nieuwsbrieven en communicatie in lokale bladen, onze Kroniek en een fysiek goed toegankelijke locatie.

Randvoorwaardelijk daarbij:

- Onze archief informatie gaan registreren op een wijze die dit delen van informatie ondersteunt. Het vervangen of updaten van ons huidige registratiesysteem Adlib.
- Een fysiek goed toegankelijke locatie

4. Samenwerking partners en participatie bewoners vergroten ,

- Een netwerk van "informanten" op te bouwen door het werkgebied, die de actualiteit in de gaten houden en mede het archief daarover kunnen raadplegen en wellicht zich zelf en anderen kunnen aanzetten daar iets over te schrijven en/of te publiceren.
- Nadrukkelijk de samenwerking zoeken met regionale en lokale partners
- passief een adviescentrum of actief een partner zijn bij verbouw/nieuwbouw/veranderingen in, in eerste instantie, de oude dorpskern van De Rijk

7 Financieel

Bestaande activiteiten en veranderingen daarin, vragen financiële middelen. Middelen die bij de OHV moeten worden opgebracht via contributies, subsidies en schenkingen. De afgelopen jaren is gewerkt met een zoveel mogelijk sluitende begroting. De balans laat dan ook een gezonde vereniging zien, met weliswaar een bescheiden vrij vermogen (€ 6.969), maar met een zeer behoorlijk bestemd vermogen (€ 24.200) in de vorm van specifieke voorzieningen ter dekking van reeds voorziene uitgaven (zie tabel hieronder met de balans van 2016)

OUDHEIDKUNDIGE VERENIGING HET SCHERMEREILAND					
Jaar 2016					
BALANS					
	1-1-2016	31-12-2016	PASSIVA:	1-1-2016	31-12-2016
ACTIVA:					
Kas	€ 46,28	€ 96,28	Voorziening Huisvestingskosten (14)	€ 3.150,00	€ 4.200,00
Abn Amro Spaarrekeningen	€ 24.296,85	€ 28.640,24	Vooruitontv. Contributie en Donaties leden	€ 6.450,00	€ 6.737,00
Abn Amro Rek. Crt.	€ 1.091,55	€ 1.411,80	Voorziening ICT(1)	€ 500,00	€ 1.000,00
Deelneming in de Maatsch.Jan Boon De Rijp	€ 1,00	€ 1,00	Voorziening archief (2)	€ 0,00	€ 500,00
Computers Archief restwaarde	€ 10,00	€ 10,00	Voorziening vloerbedekking	€ 1.000,00	€ 1.000,00
Beamer restwaarde	€ 10,00	€ 10,00	Voorziening verhuizing	€ 4.000,00	€ 4.000,00
Vooruitbetaald Tuindersboekje	€ 100,00	€ 0,00	Reserve Vrijwilligersavond/dag (3)	€ 2.750,00	€ 1.750,00
Nog te ontvangen	€ 0,00	€ 1.000,00	Reserve 40-jarig bestaan (4) 2018	€ 1.750,00	€ 2.250,00
			Reserve uit te geven boeken	€ 0,00	€ 2.000,00
			Nog te betalen	€ 0,00	€ 763,00
			Algemene reserve	€ 5.955,68	€ 6.969,32
	€ 25.555,68	€ 31.169,32		€ 25.555,68	€ 31.169,32
Verloop Algemene Reserve:			Bestemming Batig Saldo		
Algemene Reserve per 31-12-2016		€ 6.969,32	Batig Saldo 2016		€ 3.013,64
Algemene reserve per 1-1-2016		€ 5.955,68	Toevoeging aan Reserve uit te geven boeken		€ 2.000,00
Toename		€ 1.013,64	Toevoeging aan Algemene Reserve		€ 1.013,64

De verwachting is dat de komende jaren hierin niet veel zal veranderen met dien verstande dat de volgende mutaties worden voorzien:

ACTIVA:

- Geen

PASSIVA

- (mutaties) In de voorziening voor een uitgaven van boekjes (zoals het Tuinderboekje in 2016);

De OHV is een gezonde vereniging, ofschoon alertheid nooit mag verslappen en er steeds een goede balans gevonden moet worden tussen enerzijds inkomsten en uitgaven, en anderzijds bezittingen en schulden.

8 Bijlage Informatiecentrum

Het lijkt er op dat de OHV in de komende jaren nadrukkelijk aankeerst op het realiseren van een informatiecentrum. Met name het documentatiedeel zal een belangrijk middel kunnen worden bij het inhoud geven aan de vernieuwde doelstelling. Het biedt een betere mogelijkheid om op de actualiteit van alle dag te reageren door deze te koppelen aan onze rijke historie. Het zich meer richten op de actualiteit zal waarschijnlijk ook de belangstelling voor de activiteiten van de OHV doen toenemen. Dat lijkt een voorwaarde om nieuwe vrijwilligers en bestuurders te kunnen interesseren om tijd en energie te steken in het zeker stellen van de collectie en plezier te beleven aan het verbinden van heden en verleden.

Wat is het?

Een Archief- en Informatiecentrum is vooral bedoeld het bevorderen van de informatievoorziening aan bewoners van het Schermereiland door hen actief kennis te laten maken met hun verleden. Dit kan op vele manieren. Bijvoorbeeld door mensen allereerst te informeren over wat zich in het OHV-archief bevindt of wellicht elders is opgeslagen. Om van dat laatste een goed beeld te krijgen, is het wenselijk het contact met lokale organisaties en personen in de dorpen, die eigen archieven beheren, verder te intensiveren. Het is de taak van de OHV niet alleen de eigen stukken toegankelijk te maken, maar ook de stukken die in het bezit zijn van anderen daar zo goed mogelijk bij te betrekken.

Middelen zijn daarvoor te gebruiken als het verenigingsblad, de website met een digitale nieuwsbrief en de publicaties in de plaatselijke periodieken/bladen.

De website vraagt daarvoor wel enige aanpassing. Het voornemen is om een gelaagd systeem in te voeren, waarbij de buitenste schil bedoeld is voor populaire artikelen. De volgende voor uitvoerige beschrijvingen van objecten (o.a. via Adlib of Memorix), en de laatste voor het tonen van bronmateriaal.

Publicaties in het verenigingsblad zijn vrijwel alle ontstaan uit persoonlijke interesses, waarbij soms, maar lang niet altijd, gebruik werd gemaakt van hetgeen in ons archief aanwezig is. Dat is een gemiste kans. Veel archiefmateriaal vraagt, door zijn uniciteit en rijkdom aan details, ontsloten te worden door publicaties en andere vormen van verspreiding..

De publicaties in de Kroniek geven een leidraad. Veelal worden deze publicaties immers verlevendigd door daar aan toe te voegen informatie verkregen door interviews met bewoners en oud-bewoners van het werkgebied.

Een dergelijke verlevendiging kan verder worden bevorderd en uitgebouwd door nog meer aan te sluiten op de actualiteit van alle dag. Zo kan informatie worden vergaard en gepubliceerd over veranderingen in de actuele werk en leefomgeving van de bewoners van het Schermereiland. Bijvoorbeeld door bouw, sloop of functieverandering van een gebouw, wijk of straat. Overlijden van bekenden uit Graft, De Rijp, Schermer of een ander dorp. Voorbeelden hiervan zijn bijvoorbeeld het overlijden van Willem Schermerhorn, maar zijn ook te vinden veranderingen in de dorpen. Te denken valt daarbij aan het bouwen van garages op het vroegere terrein van Woestenburg, het staken van het aannemingsbedrijf van Slot, of de veranderde functie van de oude melkfabriek aan de Tuingracht. Zodra zo'n gebouw of terrein in het nieuws komt, kan een publicatie gewijd worden aan de historie van die plek. Idealiter zou relevante informatie over dit soort gebouwen/terreinen al op de plank moeten liggen, zodat bij een verandering dit betrekkelijk snel oproepbaar is. In vele gevallen kan dit van te voren worden gepland en voorbereid (denk aan het 450-jarig bestaan van Driehuizen. Dat was al enige tijd bekend. Soms echter zijn het onverwachte gebeurtenissen, zoals het overlijden van een persoon, of de verkoop en verbouw van een pand. (we vallen in herhaling) Dan zal er wat minder tijd beschikbaar zijn om al te diep te graven. Beter echter als OHV vertellen wat er bekend is, dan er over te zwijgen.

Naast dit aansluiten op de actualiteit kan interesse worden gewekt voor onze collectie door lijsten te publiceren van bijzondere stukken in het verenigingsblad en op de website. Bewoners kunnen dan zelf bepalen wat voor hen wellicht interessant is. Een volgende stap is dan het bekijken hiervan.

Kroniek

In een Archief- en informatiecentrum zal de Kroniek nog beter tot zijn recht kunnen komen dan nu al het geval is. Tot voor kort was de Kroniek de enige plek waar op een zichtbare wijze de relatie tussen actualiteit en historie enigszins tot zijn recht kwam. Weliswaar was de invalshoek voornamelijk een historische ontwikkeling, maar menigmaal werd de relatie met de actualiteit duidelijk gelegd. Die lijn zal ook in de nabije toekomst worden voortgezet, met dien verstande, dat daar waar mogelijk is ook de actualiteit als invalshoek zal worden genomen om van daar te speuren naar historische verbanden. Het verschil tussen deze twee benaderingen is nu ook weer niet zo groot dat de wereld op zijn kop wordt gezet. Het ene gaat van achteren naar voren, terwijl het andere van voren naar achteren gaat. Het verschil ligt veel meer in de aansluiting op de leefwereld van jongeren en jongvolwassenen en nieuwe bewoners. Een invalshoek vanuit het verleden zal met name de oudere en meer klassiek geschoolde lezer aanspreken, terwijl het heden als uitgangspunt meer de jongere en digitaal ervarene zal interesseren.

Website

De website van de OHV heeft lange tijd een wat kwijnend bestaan geleid. Pas recentelijk is daar wat verandering in gekomen. Zowel door de aanstelling van een nieuwe beheerder als de activiteiten van geïnteresseerden op met name facebook. Beide hebben daar veel invloed op gehad. De eerste door de actualiteit en met name de betrokkenheid van bezoekers te verbeteren door het stellen van vragen over details van historische foto's. De tweede door de zeer actieve manier waarop deze site gebruik weet te maken van sociale media voor de uitwisseling van historische informatie. Het lijkt wenselijk om in de toekomst te bekijken hoe deze twee benaderingen zouden kunnen worden samengevoegd ter versterking van het beoogde Archief- en Informatiecentrum.

Verandering

Het oprichten en inrichten van een dergelijk Archief- en Informatiecentrum is geen sinecure. We zullen te rade moeten gaan bij andere verenigingen hoe zij dit hebben aangepakt. Uitgezocht moet worden:

- a) Welke werkprocessen moeten we doorlopen?;
- b) Welke middelen zijn nodig om het effectief en efficiënt te laten verlopen?;
- c) Welke kwaliteiten moeten onze vrijwilligers daarvoor hebben, en hoe kunnen we ze eventueel bijscholen?;
- d) Is bepaalde huisvesting gewenst, of kan het vanuit een thuiswerkplek geregeld worden?

Kortom, vele vragen waarop we een antwoord zullen moeten krijgen, alvorens echt van start te kunnen gaan.

Participatie

De participatie door de bevolking van het gebied zelf is van oudsher groot: de OHV heeft een duidelijke plaats in hun leven (ik vind dat een wat gewaagde uitspraak; ik denk dat 60 to 70 procent gewoon 'steunend' lid is, en uit ervaring (navraag) weet ik dat de Kroniek ook slecht gelezen wordt). Die betrokkenheid uit zich in het aantal leden (ruim 720). Leden wonen met name in Graft/ dDe Rijk en in mindere mate in de andere van het Schermereiland, de Schermer en de Starnmeer; ook daarbuiten zijn er velen die contact houden met het gebied (volgens mij gaan er meer met de post dan dat er rondgebracht worden). De nauwe samenwerking met het museum uit zich niet alleen in een vertegenwoordiging in het bestuur, maar ook een terugkerend contact waarin de samenwerking wordt verstevigd.

Met het Regionaal Archief Alkmaar is regelmatig contact over de wijze van archiveren.

Ook in de komende periode stellen wij ons voor aan te blijven sluiten bij die lokale en regionale betrokkenheid door aandacht te besteden aan de plaatselijke en de regionale geschiedenis, door in te

haken op actuele interesses en gebeurtenissen, op discussies over zaken als het restaureren van huis of erf, de zorg voor een mooi en leefbaar dorp, de omgang met het door de eeuwen heen gegroeide landschap. Belangrijk daarbij is dat we kunnen beschikken over lokale bronnen en vrijwilligers die hun anker hebben in de omgeving. De verhouding tussen Rijper vrijwilligers en vrijwilligers uit de omliggende dorpen zou daarbij beter kunnen.

Eigenaren van (cultuur)historisch interessante voorwerpen en collecties, die betrekking hebben op het Schermereiland en omgeving, zullen vanuit de OHV gesteund en gestimuleerd worden door middel van onder meer informatie en hulp bij het beschrijven van hun collectie.

Wissel op de toekomst

Steeds meer zal de digitalisering zijn haar intrede doen. Veel archieven zijn bezig hun collecties op digitale wijze openbaar te maken. Het is een toekomstbeeld waar niet aan te ontkomen valt en wat ook omarmt moet worden. De vraag is of dit een taak is voor de vrijwilligers van het OHV. Inspelend daarop zouden meerdere medewerkers een dergelijke klus kunnen aanpakken, hetgeen ook thuis kan gebeuren. Een overleg hierover met het Regionaal Archief is op z'n plaats.

Museum

De samenwerking met het museum dateert al van lang geleden. Er zijn daarbij momenten geweest waarbij de verenigingen nauw met elkaar optrokken en er zijn momenten van enige afstand. De oorzaken daarvoor laten zich gemakkelijk raden. In tijde van grote drukte, zoals de opening van het nieuwe museum gaat dit ten koste van de tijd die je samen kan besteden. Gelukkig ligt dat weer achter ons en is er meer ruimte om de samenwerking uit te breiden. Samenwerking wordt echter niet alleen bepaald door de omstandigheden, maar ook door mensen. Persoonlijke relaties geven de samenwerking kleur en vorm. En het is daarom goed dat recent is afgesproken elkaar vaker te ontmoeten in verenigingsverband. Dit is wenselijk omdat er vele gebieden zijn waarbij samen optrekken tot wederzijds voordeel strekt. Dit geldt ook voor het beoogde Archief- en Documentatiecentrum. Het lijkt zinvol de opzet van een dergelijk centrum nauw met elkaar af te stemmen om te bezien of een gemeenschappelijke invulling tot de mogelijkheden behoort.

9 Bijlage Coöperatie Dorpsherstel

In deze beleidsnotitie is aangegeven dat de vereniging vanuit haar kennis van de historie een proactieve rol wil spelen bij de invulling van nieuwbouwplannen in de oude dorpskern van De Rijk. Een rol in de vorm van advies aan partijen die daar naar vragen (en binnen de capaciteit die de vereniging heeft). Coöperatie Dorpsherstel (De Rijk) is een van de partijen die een adviesvraag kunnen voorleggen, waarbij de vraag (naar historische context) en het aanbod (kennis van de vereniging over de historische context) op elkaar aansluiten.

Hoewel er meerdere 'vragende' partijen zijn, wordt in deze bijlage kort het doel van de Stichting toegelicht.

Waarbij uitdrukkelijk geldt dat de Oudheidkundige Vereniging en de Stichting Dorpsherstel twee verschillende organen zijn.

De aanleiding voor/ opmaat naar de Stichting

In 2016 is de voormalige St. Jozefschool opgegaan in de nieuwe brede school en kwam het terrein voor de gemeente beschikbaar voor herontwikkeling. Het bewuste terrein ligt weliswaar aan de rand, maar wel binnen het beschermd dorpsgebied van De Rijk en is als zodanig van directe invloed op de cultuurhistorische betekenis van het dorp. Vanwege die betekenis voelt de Oudheidkundige Vereniging Het Schermereiland (OHV) een bijzonder verantwoordelijkheid om invulling te geven aan dit terrein en is vanuit de OHV het plan gekomen om vanuit historische context zelf een stedenbouwkundig schetsplan te ontwikkelen, om op die wijze een aanzet geven tot een discussie onder alle belanghebbenden om een invulling mogelijk te maken die kan steunen op een groot draagvlak in dorp en gemeente. Voor het initiatief is de Stichting Dorpsherstel in het leven geroepen, separaat van de OHV.

Doel van de Stichting Dorpsherstel

De Coöperatie heeft tot doel de bewoners van De Rijk meer te betrekken bij de vormgeving van hun gebouwde omgeving en in het bijzonder die van het Beschermd Dorpsgezicht. Daarbij is niet alleen van belang de bewoners een stem te geven, maar ook en vooral hun historische kennis en gedegen vakmanschap actief te gebruiken voor de toekomst van De Rijk. Daartoe zal een verbond worden gesloten tussen de Oudheidkundige Vereniging "Het Schermereiland", ondernemende bedrijven uit dorp en regio, en Vrienden van De Rijk.

Bestuur

Het zevenkoppige bestuur wordt gevormd door vertegenwoordigers uit de volgende categorieën:

Twee leden van de Oudheidkundige Vereniging Schermereiland (de initiatiefnemers);

Drie leden van de Vrienden van De Rijk, waaronder de voorzitter (de vrienden);

Twee leden uit de groep Tijdelijke leden (de leveranciers en bewoners).

Projectteam

Voor elk project dat de Coöperatie initieert, zal een projectteam worden gevormd dat verantwoordelijk is voor de uitvoering van het project. In het team nemen zitting mensen met bewezen kennis en vaardigheid op het terrein van het managen van een omvangrijk bouwproject. Het team wordt benoemd en ontslagen door het bestuur van de Coöperatie.

Zie verder www.dorpsherstelderijk.nl